

**БЪЛГАРСКА
НАРОДНА БАНКА**

БНБ-193942 / 22.12.2025

УТВЪРЖДАВАМ:

ПЕТЪР ЧОБАНОВ
ПОДУПРАВИТЕЛ, РЪКОВОДЕЩ
УПРАВЛЕНИЕ „БАНКОВО“

УКАЗАНИЯ

**ЗА РЕДА ЗА ВКЛЮЧВАНЕ, ПРАВИЛА ЗА РАБОТА И ЗА ИЗКЛЮЧВАНЕ НА
ОРГАНИТЕ ПО ЧЛ. 56, АЛ. 3 ОТ ЗАКОНА ЗА КРЕДИТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ОТ
ЦЕНТРАЛНИЯ КРЕДИТЕН РЕГИСТЪР**

София, 2025 г.

Раздел I

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С настоящите „Указания за реда за включване, правила за работа и за изключване на органите по чл. 56, ал. 3 от Закона за кредитните институции от Централния кредитен регистър“ (Указанията) се уреждат редът и начинът за включване/изключване на органите по чл. 56, ал. 3 от Закона за кредитните институции (ЗКИ) от Централния кредитен регистър (ЦКР), както и за получаването на информация от ЦКР от оправомощени от органите по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ длъжностни лица.

Чл. 2. Органите по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ и Българската народна банка (БНБ) осъществяват взаимодействието си при спазване на тяхната независимост в съответствие с правомощията им по закон.

Раздел II

РЕД ЗА ВКЛЮЧВАНЕ И ИЗКЛЮЧВАНЕ ОТ ЦКР

Чл. 3. (1) Съгласно чл. 6, ал. 1 от Наредба № 22 за ЦКР органите подават писмено заявление по образец до подуправителя, ръководещ управление „Банково“ на БНБ, за включване в ЦКР (*Приложение № 1*) към настоящите Указания. Към заявлението се прилагат следните документи:

1. Регистрационен формуляр за включване в ЦКР по образец, съгласно чл. 6, ал. 4, т. 1 от Наредба № 22 за ЦКР (*Приложение № 2*) към настоящите Указания;

2. Уведомление за техническа и софтуерна готовност за включване в ЦКР по образец, съгласно чл. 6, ал. 4, т. 3 от Наредба № 22 за ЦКР (*Приложение № 3*) към настоящите Указания;

3. Вътрешни правила по чл. 6, ал. 4, т. 2 от Наредба № 22 за ЦКР.

(2) Структурата на Вътрешните правила следва да бъде:

1. „Уводна част – общи положения“ – включва следните минимални изисквания: цел на правилата в съответствие с чл. 6, ал. 4, т. 2 от Наредба № 22 за ЦКР и кратко описание на функциите на органа по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ, който ще изисква достъп до информацията в ЦКР.

2. „Правила за администриране на оправомощените длъжностни лица“ – включва следните минимални изисквания: ред за оправомощаване на длъжностни лица по трудово или служебно правоотношение от органа по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ с право на достъп (пряк или непряк) до информация от ЦКР по реда на чл. 56, ал. 13 от ЗКИ, в т.ч. посочване на документ (напр. заповед, решение) за оправомощаване на лицата от управляващите и представляващите органа по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ, при спазване на задължение за опазване на тайната на получената

информация. Регламентиране правата и задълженията на оправомощените от органа длъжностни лица с право на достъп до информация от ЦКР.

3. „Ред и процедури за получаване по електронен път на информация от ЦКР“ – включва следните минимални изисквания: регламентиране на реда за получаване на информация от ЦКР, в това число правата и задълженията на длъжностните лица по трудово или служебно правоотношение във връзка с изпълнение на служебните им задължения, по повод на конкретни проверки. Контролът върху оправомощените длъжностни лица се осъществява в съответствие с вътрешните правила по чл. 25, ал. 6 от Наредба № 22 за ЦКР, с които следва да се гарантира регламентиран достъп до ЦКР и основанието за извършените проверки за кредитна задлъжнялост, съгласно чл. 56, ал. 12-14 от ЗКИ, в това число:

а) правата и задълженията на длъжностните лица по трудово или служебно правоотношение, които получават и ползват информация от ЦКР, във връзка с опазване на банковата, професионалната и търговската тайна, съгласно чл. 19, ал. 4 от Наредба № 22 за ЦКР, които да бъдат обвързани с подписване на декларация, освен в случаите, в които това обстоятелство е уредено в съответен закон. Образецът на декларацията следва да възпроизвежда задълженията по чл. 19, ал. 4 от Наредба № 22 за ЦКР, както и да указва действията, които ще се предприемат от органа по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ в случай на неспазване на декларираните обстоятелства, както и на задълженията за опазване на тайната на получената информация и в случаите, когато отношенията на декларатора с органа са прекратени. Също така образецът на декларацията следва да бъде неразделна част от правилата на органа по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ;

б) ред за създаването, воденето и поддържането на специален регистър от органа по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ, съгласно чл. 56, ал. 14 от ЗКИ и чл. 19а, ал. 3 от Наредба № 22 за ЦКР, в който да се регистрират данните за извършваните проверки по електронен път в ЦКР.

Специалният регистър следва да съдържа данни за номер и дата на служебен документ или преписка, които са основание и повод за извършената справка в ЦКР, дата на извършената проверка в ЦКР, идентификационни данни, които недвусмислено идентифицират физическото и/или юридическото лице, за които се правят проверките в ЦКР, служебно основание, персонална идентификация на длъжностното лице разпоредило/отправило запитването, потребителско име на длъжностното лице извършило проверката в ЦКР. В случаите, при които служебните документи нямат деловоден номер, организацията на извършваните проверки и посочването на номер на документ е необходимо да се основават на създаден вътрешен ред.

Служебното основание, въз основа на което е извършена справката следва да бъде в съответствие с Номенклатура „Основания за извършване на справки от органи по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ в Централния кредитен регистър“ (Приложение № 5) към настоящите Указания. Всеки орган по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ може да допълва водения от него специален регистър по

чл. 56, ал. 14 от ЗКИ с други допълнителни данни и информация за осъществяване на по-ефективен контрол на оправомощените длъжностни лица с право на достъп до информация от ЦКР.

Воденето на специалния регистър се основава на създадения вътрешен ред в органа по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ и информацията в него е необходимо да съответства на въведените в ЦКР данни за конкретна проверка, като записите в него се съхраняват пет години от датата на направената проверка, съгласно чл. 19а, ал. 3 от Наредба № 22 за ЦКР.

в) При изпратено писмено искане до БНБ от органа по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ за предоставяне на информация от ЦКР на хартиен носител, данни за извършените проверки също следва да се регистрират в специалния регистър по чл. 56, ал. 14 от ЗКИ. В този случай основните данни, които следва да се вписват в специалния регистър са номер и дата на служебен документ или преписка, служебно основание за извършване на проверката, идентификационни данни, които недвусмислено идентифицират физическото и/или юридическото лице, за които се иска информация от ЦКР и данни за длъжностното лице разпоредило/отправило запитването.

4. „Мерки за съхранение, защита и контрол във връзка с получаването и ползването на информация от ЦКР“ – включва следните минимални изисквания:

а) описание на мерки (технически, физически и организационни) при използване, съхранение и защита на информацията, относно нейната поверителност, в т.ч. мерки в съответствие с изискванията за мрежова и информационна сигурност, съгласно Закона за киберсигурност и Наредба за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност, когато тези актове са приложими за съответния орган по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ;

б) описание на процедура за ефективен контрол върху оправомощените длъжностни лица с право на достъп до данни в ЦКР и за въвеждане на вътрешна организация за спазване на изискванията на чл. 56, ал. 12-14 от ЗКИ. Процедурата е необходимо да гарантира регламентиран достъп до ЦКР и основанието за извършените проверки за кредитна задлъжнялост, като включва и начин, периодичност, механизми за осъществяване на контрол по спазване на въведения ред от органа по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ за:

- оправомощаване на длъжностни лица по трудово или служебно правоотношение с право на достъп (пряк или непряк) до информация от ЦКР, съгласно чл. 56, ал. 13 от ЗКИ и чл. 19а, ал. 1 от Наредба № 22 за ЦКР;

- предоставяне и отнемане на достъпи на оправомощени длъжностни лица до ЦКР в съответствие с настоящите Указания и вътрешни правила на органа, в т.ч. по чл. 56, ал. 13 от ЗКИ;

- водене на специален регистър по чл. 56, ал. 14 от ЗКИ за извършените проверки в ЦКР.

Процедурата следва да се съдържа и да препраща към *вътрешни правила за ефективен контрол върху оправомощените лица с право на достъп до информация от ЦКР*, които органа по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ приема и прилага на основание чл. 25, ал. 6 от Наредба № 22 за ЦКР, респективно на чл. 56, ал. 13 от ЗКИ, както и да се посочи номер и дата на документ (протокол, решение, заповед) за тяхното приемане.

в) вътрешен ред за установяване и сигнализиране на рисковете при нерегламентирано получаване и/или ползване на информацията от ЦКР, в т.ч. определяне нива на отговорности, действия, които се предприемат при установяване на нарушения и своевременно уведомяване на БНБ;

г) посочване на длъжност/и на лице/а за осъществяване на контрол по изпълнението на въведените от органа по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ мерки и процедури за съхранение, защита и контрол върху получаването и ползването на информация от ЦКР.

5. „*Мерки за защита на лични данни*“ – в съответствие с изискванията от *Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна Директива 95/46/ЕО*, органите по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ, администратори на лични данни, прилагат подходящи технически и организационни мерки за гарантиране на сигурността на обработваните лични данни, в т.ч. по отношение на длъжностните лица с право на достъп до ЦКР, чиито дейности са свързани с обработване на лични данни.

При установяване на нерегламентирано получаване и/или ползване на информация от ЦКР, всеки орган по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ е длъжен своевременно да уведоми Българската народна банка, дирекция „Регистри“ при управление „Банково“, включително в кои случаи за нарушението е извършено уведомяване на надзорния орган по защита на личните данни.

6. „*Заклучителни разпоредби*“ – регламентиране на изисквания в съответствие с чл. 7, ал. 3 и чл. 25, ал. 4 на Наредба № 22 за ЦКР, посочване на документ (например протокол, заповед, решение и др.), с който правилата са приети. Посоченият документ е неразделна част от правилата.

(3) Документите по ал. 1 се подписват от лицата, които управляват и представляват органите по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ или от упълномощени от тях лица и се подпечатват, като се предоставят в деловодството на Българската народна банка или чрез доставчик на пощенски услуги на адрес: Българска народна банка, София 1000, пл. "Княз Александър I" № 1, до подуправителя, ръководещ управление „Банково“. Документите могат да бъдат подписани и с квалифициран електронен подпис съгласно Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги (ЗЕДЕУУ) и изпратени на ел. поща: Registers_directorate@bnbank.org.

Документите се предоставят в оригинал или в заверен от заявителя препис със заверка „вярно с оригинала“ на всяка страница и с посочване на име и подпис на лицето, извършило заверката. При поискване от БНБ заявителят е длъжен да представи оригинала на документа или официално заверен препис от него.

(4) Ако заявителят не предостави всички документи по ал. 1 или предоставените документи съдържат непълна, противоречива или невярна информация, БНБ писмено уведомява заявителя за това, като изпраща писмо, съдържащо указания за отстраняване на несъответствията. В този случай заявителят подава документи, съобразени с препоръките на БНБ.

(5) Включването и изключването в/от ЦКР се извършва със заповед на подуправителя, ръководещ управление „Банково“, с определена в нея дата. Заповедта се изпраща с придружително писмо до органа по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ.

(6) Съгласно чл. 7, ал. 3 от Наредба № 22 за ЦКР, за всяка промяна в информацията и документите, настъпила след включване в ЦКР, в т.ч. при заличаване на правния субект, преобразуване или прекратяване на дейност, всеки орган по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ е длъжен да уведоми писмено БНБ в 15-дневен срок, като прилага и заверени копия на документите, удостоверяващи промяната. Уведомлението следва да бъде адресирано до подуправителя, ръководещ управление „Банково“.

(7) В процеса на производство по издаване на административен акт, при заличаване на правния субект, преобразуване или прекратяване на дейност по реда на чл. 8, ал. 3 от Наредба № 22 за ЦКР, в случаите по ал. 6, БНБ може да преустанови достъпа до услугите на всички, длъжностни лица оправомощени от органа по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ, до издаване на заповед по чл. 3, ал. 5 от настоящите Указания.

Раздел III

РЕД ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ОТ ЦКР

Чл. 4. Централният кредитен регистър е част от организирана и поддържана от БНБ Интегрирана информационна система (ИИС), чрез която се предоставя информация за кредитната задлъжнялост на физически и юридически лица на органите по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ във формата на справки на хартиен носител или по електронен път.

Чл. 5. (1) Достъпът на органите по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ до ЦКР се осъществява от лицата, които управляват и представляват органа или от оправомощени от тях длъжностни лица посредством квалифицирано удостоверение за квалифициран електронен подпис (КУКЕП), издадено от регистриран доставчик на удостоверителни услуги по реда на Закона за електронния

документ и електронните удостоверителни услуги. КУКЕП следва да съдържа единен граждански номер (ЕГН) на съответното длъжностно лице

(2) Право на достъп до ЦКР имат лицата, които управляват и представляват органа или оправомощени от тях длъжностни лица по трудово или служебно правоотношение при спазване на задължение за опазване на тайната на получената информация, съгласно чл. 56, ал. 13 от ЗКИ.

Чл. 6. (1) Длъжностните лица, определени по реда на чл. 56, ал. 13 от ЗКИ с достъп до получаване на информация от ЦКР се посочват в предоставен от органа в БНБ „Регистрационен формуляр за включване в Централния кредитен регистър“ (Приложение № 2) към настоящите Указания.

(2) Регистрираните оправомощени длъжностни лица имат право да получават по електронен път информация от ЦКР във формата на справка за кредитна задлъжнялост.

(3) Управляващите и представляващите органите по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ лица имат право да проверяват действията на оправомощените длъжностни лица по реда на чл. 25, ал. 5 от Наредба № 22 за ЦКР.

(4) При промяна на оправомощено длъжностно лице с достъп до получаване на информация от ЦКР, органът по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ подава своевременно до БНБ „Регистрационен формуляр при промяна на оправомощено длъжностно лице в ЦКР“ (Приложение № 4) към настоящите Указания.

(5) Веднъж годишно, органа по чл. 56, ал. 3 осъществява контрол върху регистрираните активни оправомощени длъжностни лица с право на пряк достъп до получаване на информация от ЦКР.

Чл. 7. Длъжностните лица определени по чл. 56, ал. 13 от ЗКИ, които получават и имат достъп до информацията от ЦКР, в рамките на възложените им правомощия, са длъжни да запазват конфиденциалността на информацията, до която имат достъп и да не я разпространяват и разкриват на трети лица. Те отговарят за своите действия при използване на информацията и информационните системи на органите по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ и на БНБ.

Чл. 8. (1) Длъжностните лица определени по чл. 56, ал. 13 от ЗКИ получават по електронен път информация от ЦКР, след разработване на необходимите функционалности в информационните системи на съответните органи и на БНБ за отправяне на заявки за получаване на информация във формата по чл. 6, ал. 2 от настоящите Указания.

(2) До реализирането на технологичното обезпечаване по ал. 1 от органите по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ, информация от ЦКР може да се предоставя от БНБ чрез справка на хартиен носител на органите, въз основа на постъпило от тях писмено искане, което се подава в деловодството на БНБ или по пощата на адрес: Българска народна банка, гр. София – 1000, ул. „Славянска“ № 6, дирекция „Регистри“.

(3) Справки за кредитна задължнялост се генерират от ЦКР, въз основа на информацията, която се съдържа в ИИС за целите на ЦКР, към момента на обработването на заявките по електронен път и на исканията за справка на хартиен носител. Категориите данни, които се подават в ИИС за целите на ЦКР съобразно *“Указания за подаване и получаване на информация от ЦКР на БНБ”* и се предоставят във вид на справка включват: информация за кредитните договори и информация по кредитите за 5-годишен исторически период, както и за съдължници и поръчители по предоставени кредити.

Чл. 9. (1) За справки от ЦКР, органите по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ заплащат такси, съгласно тарифа по чл. 28 от Наредба № 22 за ЦКР, публикувана на интернет страницата на БНБ.

(2) Дължимите такси по ал. 1 са за сметка на държавния бюджет и се изплащат на тримесечие от централния бюджет, въз основа на сключен договор между Министерството на финансите и Българската народна банка, съгласно чл. 56, ал. 7 от ЗКИ.

Раздел IV

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. „Указанията за реда за включване, правила за работа и за изключване на органите по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ от Централния кредитен регистър“ се допълват, изменят и утвърждават от подуправителя, ръководещ управление „Банково“.

§ 2. Настоящите Указания са издадени от подуправителя, ръководещ управление „Банково“ на БНБ, на основание чл. 9, ал. 2 и § 6 от преходните и заключителните разпоредби на Наредба № 22 от 16 юли 2009 г. на БНБ за Централния кредитен регистър и влизат в сила от 01.01.2026 г.

Указания за реда за включване, правила за работа и за изключване на органите по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ от информационната система на Централния кредитен регистър с № БНБ - 161713/20.12.2024 г., се отменят със заповед на подуправителя, ръководещ управление „Банково“ на БНБ, след окончателното преминаване на ЦКР в ИИС.

§ 3. Органите по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ, участници в информационната система на ЦКР към 31.12.2025 г., се мигрират автоматично към ЦКР в Интегрираната информационна система на БНБ.

§ 4. Неразделна част от настоящите указания са следните приложения:

1. „Заявление за включване в Централния кредитен регистър“ (*Приложение № 1*);
2. „Регистрационен формуляр за включване в Централния кредитен регистър“ (*Приложение № 2*);

3. „Уведомление за техническа и софтуерна готовност за включване в Централния кредитен регистър“ (*Приложение № 3*);
4. „Регистрационен формуляр при промяна на оправомощено длъжностно лице в Централния кредитен регистър“ (*Приложение № 4*);
5. Номенклатура „Основания за извършване на справки от органи по чл. 56, ал. 3 от ЗКИ в Централния кредитен регистър“ (*Приложение № 5*).